

MIKS EI TAASTATA RAKVERE MONUMENTE?

Kõikjal üle Eestimaa käib praegu 1940. aastal barbaarselt lõhutud Eesti Vabadus- ja I maailmasõjas langenute mälestuseks püstitatud mälestussammaste taastamine. Rakvere ümbruses on mälestusmärgid endisel kujul püstitatud ja õnnistatud Haljalas, Simunas, Assamalla ja Tudulinna. Käsil on töö Viru-Jaagupis, Viru-Nigulas ning Kadrinas. Seda kõike tehakse igal pool maalगतuslikult. Eriti suur on taastamistöo maht Kadrinas, kus endise põllukividest monumendi asemele ehitatakse uus, samuti maakividest. Kogu töö teeb kohalik rahvas, tasuta ning oma vabast ajast. Tõhusat abi osutab L. Pärna kolhoos, vedades kivid kohale. Taastamistöo tahetakse lõpetada käesoleval suvel.

Vististi ainuke koht Eestimaal, kus ajalooliste monumentide taastamisest pole midagi kuulda, on Rakvere. See on tekitanud mitmetpidi mõtlemisi. On kujunenud tavaks, et mälestusmärki-

de taaspalgdamise töö algatajaks ja läbiviijaks on kohalikul muinsuskaitseeltsel. Miks aga Rakvere Muinsuskaitse Ühendus pole võtnud konkreetselt käsile nii Vabadussõja monumendi kui ka Palermo mõrvaohvrite mälestusmärgi taastamist?

Kuigi pole leitud Amandus Adamsoni loodud Vabadussõja samba pronksfigure, ei tohiks sellepärast samba taastamisest loobuda. Monument tuleks nüüd rajada uue projekti järgi. Kindlasti aga vana monumendi kohale. Palermo mõrvaohvrite mälestusmärk on aga võimalik taastada endisel kujul.

Rakvere ja ümbruskonna elanikud ootavad mõlema ajaloolise mälestusmärgi taastamist. Mitmel korral on küsitud: kelle kätte saaks anda raha sammaste taastamiseks?

Kes siis ikka hakkab Rakveres nende ajalooliste mälestusmärkide taastamistööd organiseerima? Kui Muinsuskaitse Seltsile käib see töö üle jõu, siis tuleks kaasa teised ühiskondlikud liikumised, nagu Rahvarinne, roheliste liikumine jne. Kauem selle tööga enam küll venitada ei tohiks. Peame vabanema passiivsusest meie ajaloolise mineviku ja kultuuripärandi säilitamisel.

Peep KÄRP